

tekenen, handvaardigheid, textiele vormgeving

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regel

Voor dit examen kunnen maximaal 65 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Series en herhalingen

1 D

2 **maximumscore 2**

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- Monet (een van de volgende): 1
 - was geïnteresseerd in veranderingen van licht, kleur en atmosfeer en deze laten zich waarnemen op het oppervlak van de kerkgevel.
 - wilde benadrukken dat het een momentopname betreft / dat het een vlugge registratie door het oog betreft (als in een snapshot).
- Ruskin: zocht (voor zijn onderzoek) naar voorbeelden van vakmanschap / ambacht, daarvoor had hij beelden met details nodig 1

3 **maximumscore 1**

Het antwoord moet de volgende strekking hebben (een van de volgende):

- Bij zulke vooruitstrevende / eigentijdse kunst past geen ouderwets of symbolisch zwaar beladen motief.
- Een verheven motief als een kathedraal past niet bij het (enkel) uitproberen van schilderkunstige effecten of bij het uitproberen van een nieuwe schilderstijl.

4 **maximumscore 2**

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (twee van de volgende):

- Lichtenstein gebruikt telkens dezelfde uitsnede, terwijl de uitsnede bij Monet telkens iets anders is.
- Lichtenstein gebruikt telkens dezelfde beeldhoek, terwijl Monet verschillende standpunten gebruikt.
- Bij Lichtenstein is sprake van een consequente grootte van verftoetsen (dots) op een gelijke afstand (grid), terwijl bij Monet de toetsen sterk variëren van grootte en afstand ten opzichte van elkaar.
- Bij Lichtenstein zijn de afmetingen van de afzonderlijke schilderijen gelijk, terwijl bij Monet afmetingen en verhoudingen tussen de schilderijen verschillen.

per juist antwoord 1

Opmerking

Alleen als het werk van beide kunstenaars wordt genoemd 1 scorepunt toekennen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (twee van de volgende):

Lichtenstein koos voor het werk van Monet, omdat

- deze schilderijen (iconen van de impressionistische kunst) beroemdheden werden in de massacultuur en Lichtenstein was geïnteresseerd in de grens tussen hoge en lage kunst.
- Monet werkte in een serie, en Lichtenstein was geïnteresseerd in de (machinale) herhaling van beelden in de massacultuur.
- deze schilderijen in de massacultuur werden gereproduceerd in goedkoop kleurendrukwerk en Lichtenstein was geïnteresseerd in de vorm van dergelijk drukwerk.
- het subtiele karakter van Monets werk een contrast vormde met platte/vlakke reproducties van zijn werk in de massacultuur.
- Monets werk een toonbeeld is van vlot penseelwerk, en Lichtenstein geïnteresseerd was in de grens tussen het machinale en het handmatige.

per juist antwoord

1

6 maximumscore 3

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (drie van de volgende):

- Het werk past in de traditie van het ambachtelijke schilderen ('handwerk').
- Het werk staat in de traditie van het naschilderen / kopiëren van oude meesters.
- Het drieluik verwijst naar religieuze triptieken uit de middeleeuwen en latere stijlperioden.
- De 'dots' kunnen gezien worden als verwijzing naar de techniek van pointillisme of (neo-)impressionisme (het idee van optische kleurmenging dat veel toegepast werd aan het einde van de negentiende eeuw).

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 3

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (drie van de volgende):

- Blum vond dat de serie te beschouwen is als één werk.
- Blum vond dat het totaal meer is dan de som der delen: als totaal / serie / installatie zijn de werken een duidelijk statement of zijn ze sterker door onderlinge wisselwerking.
- Blum kon met deze aankoop de status van Warhol in de kunstwereld gewicht geven.
- Blum kon met deze aankoop de expositie tot een succes verklaren.
- Blum wilde Warhol (als jonge en relatief onbekende kunstenaar) financieel steunen.

per juist antwoord

1

8 maximumscore 3

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (drie van de volgende):

- De geniale kunstenaar, die bijzondere inzichten verschaft / nieuwe invallen heeft. Warhol geeft aan liever bij het idee te zijn gebleven van telkens hetzelfde (soort) werk te maken.
- De kunstenaar als maker van unieke kunstwerken. Warhol geeft aan een voorkeur te hebben voor het maken van kopieën (of varianten).
- De autonome / zelfstandig opererende kunstenaar. Warhol geeft aan alleen in actie te willen komen als er een vraag / opdracht is (terwijl de romantische kunstenaar scheidt vanuit een innerlijke behoefte).
- De kunstenaar als bohemien / de kunstenaar die buiten de maatschappij staat (en leeft in een door hem gecreëerde wereld). Warhol geeft de indruk een rustig en voorspelbaar leven te willen waarbij de vraag van buitenaf leidend is.
- De kunstenaar die dicht bij de oorsprong / natuur staat. Warhol geeft aan het liefst bij het onderwerp van een industrieel product/de soepblikken te blijven. Uit deze onderwerpskeuze spreekt weinig affiniteit met de natuur/oorsprong van het menselijk bestaan.
- De kunstenaar als vertolker van grote emoties. Warhol geeft aan het liefst bij het onderwerp van de soepblikken te blijven. Dit onderwerp is te beschouwen als toonbeeld van zakelijkheid.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (twee van de volgende):

- Warhols werk is te beschouwen als een reactie op abstracte kunst, bij hem is er weer sprake van nabootsing van de zichtbare werkelijkheid.
- Warhols 'onpersoonlijke' / 'mechanische' schilderijen zijn te beschouwen als een reactie op de expressieve doeken van de abstract expressionisten.
- Warhols schilderijen, waarin de massacultuur het onderwerp is, zijn te beschouwen als een reactie op de kunst van de abstract expressionisten waarin het onderbewuste een belangrijke rol speelt.
- Warhols werk is te beschouwen als de overtreffende trap in elkaar opvolgende ontwikkelingen/stromingen in de kunst van de twintigste eeuw, waarbij niet de uitvoering, maar het concept centraal kwam te staan.
- Warhols gebruik van alledaagse voorwerpen is te beschouwen als een vervolg op de ready made van dada.

per juist antwoord

1

10 maximumscore 3

- werkwijze (een van de volgende): 1
 - Hirst werkt net als Warhol in series / met variaties op een idee.
 - Hirst werkt net als Warhol met assistenten en medewerkers. / Hirst benadert de productie van zijn werk (vaak) als een ondernemer.
 - Hirst creëert net als Warhol kunstwerken in grote oplages (bijvoorbeeld de *Spot Paintings* en centrifugeschilderijen van Hirst en de zeefdrukken van Warhol).
- spreken over kunst (een van volgende): 1
 - Net als Warhol spreekt Hirst in oneliners / probeert Hirst door middel van uitspraken de media te mobiliseren / vormt het spreken over zijn kunst een bewust onderdeel van zijn mediastrategie / is het een bewust ingezet onderdeel om het publiek te prikkelen.
 - Net als Warhol spreekt Hirst op een lichtvoetige wijze over het maken van kunst (met kleuren bezig zijn, zonder verder iets te doen / het plezier van kleur vastleggen).
- houding ten aanzien van commercie: Hirst doet net als Warhol niet schimmig over de commerciële kant van het kunstenaarschap (prijzen van zijn werk worden publiekelijk bekendgemaakt). / De commerciële kant van de kunstwereld is onderdeel van zijn concept / onderdeel van zijn benadering van kunst) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

11 maximumscore 2

Het antwoord moet dezelfde strekking hebben als:

- Hirsts werk is een herhaling van zetten, want hij baseert zich op dezelfde concepten / ideeën

1

Voorbeelden van een juist argument zijn:

Bij Warhol speelde het concept van de kunstenaar als ondernemer (The Factory) een belangrijke rol, net als Hirst later deed door zijn kunstwerken uit te laten voeren door assistenten in zijn werkplaatsen.

of
Warhol speelde in samenwerking met zijn galeriehouder al met het gegeven van het bespelen van de kunstmarkt, net als Hirst later deed met verzamelaar Charles Saatchi.

of
Warhol bespeelde de publiciteit door het creëren van schandalen, net zoals Hirst later deed (zowel met zijn shockerende kunst als met gebeurtenissen uit zijn privéleven).

of
Warhol legde in zijn werk de mechanismes van de kunst- en massacultuur bloot. Hirst laat met zijn werk opnieuw zien hoe de kunstwereld/kunsthandel functioneert en/of hoe een hype wordt gecreëerd.

Het antwoord moet dezelfde strekking hebben als:

- Hirst overtreft het werk van Warhol, omdat hij Warhol qua schaal overtreft / omdat hij een nieuw concept toevoegt / omdat hij het werkterrein van de kunstenaar vernieuwt

1

Voorbeelden van een juist argument zijn:

Hirst voert het concept van manipulatie van de (kunst)wereld op veel grotere schaal uit dan Warhol. Waar Warhols activiteiten zich vooral binnen het domein van de kunsten leek af te spelen (een artistieke kunstwerkplaats, tentoonstellingen in galeries en musea) met als centrum New York, lijkt Hirst het terrein uitgebreid te hebben naar het manipuleren van de wereld van commercie en handel op wereldschaal (bijvoorbeeld het *Complete Spot Paintings*-project).

of
Bij Warhol ging het om het oprekken van grenzen van wat een kunstwerk kan zijn. Bij Hirst gaat het om het manipuleren van de wereldwijde mechanismes van (kunst)handel en/of de media (bijvoorbeeld *For the Love of God*).

Het voorbeeld van Palladio

12 maximumscore 3

drie van de volgende:

- De entree / de trap (met portico) (die bij de Romeinse tempels alleen aan de voorzijde zit) plaatst Palladio aan vier kanten.
- Palladio gebruikt de façade van de tempel alleen als façade van de portico, maar niet van de gehele villa.
- Een kleine versie van het timpaan plaatst Palladio boven de ramen en deuren als decoratie.
- De (Ionische) zuilen plaatst Palladio alleen aan de voorzijde van het portiek (aan de zijkanten gebruikt hij rondbogen).
- De (Ionische) zuilen (bij de Romeinse tempels hebben deze cannelures) zijn bij Palladio glad afgewerkt.
- De architraaf en het fries verwerkt Palladio als belijning in de vlakke gevel (links en rechts van de portico).

per juist antwoord

1

13 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (twee van de volgende):

- De cirkel beschrijft de verhouding tussen de lengte en breedte van het gehele gebouw, want die zijn gelijk. Dat geldt ook voor de lengte en breedte van de centrale hal.
- Het vierkant dat raakt aan de omtrek van deze cirkel bepaalt het eindpunt van de trappartij / het begin van de portico's.
- Het gekantelde vierkant bepaalt de grootte van het huis (exclusief de portico's).
- Het (gekantelde) vierkant wordt in een vaste verhouding verkleind en bepaalt zo de afmetingen van de ruimtes rondom de centrale hal en/of het (gekantelde) vierkant wordt vanuit de centrale hal in een (groeierende) vaste verhouding herhaald en bepaalt zo de afmetingen van de ruimtes rondom de centrale hal.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (twee van de volgende):

- De cirkel werd gezien als de ideale vorm, want deze is alom symmetrisch.
- Vanuit de cirkel kunnen alle andere geometrische vormen worden geconstrueerd / afgeleid.
- De cirkel weerspiegelt de goddelijke harmonie.

per juist antwoord

1

15 maximumscore 3

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (drie van de volgende):

- De villa is voorzien van vier portico's zodat er uitgekeken kan worden naar alle kanten.
- Vanuit alle ruimtes in de villa (zelfs vanuit de centrale hal) is zicht gecreëerd op het omringende landschap.
- De villa is op de heuvel geplaatst, waardoor de villa van verre is te zien.
- De villa is op de heuvel geplaatst, waardoor er een fraai uitzicht is vanuit de villa.
- De villa is zodanig geplaatst dat de verschillende portico's uitzicht geven op een ander soort landschap (bos, bergen, dalen/akkers/boomgaard en een rivier).

per juist antwoord

1

16 maximumscore 1

een van de volgende:

- In Rome waren veel verzamelingen (boeken, waaronder poëzie en geschriften van Vitruvius, en artefacten) waarmee kennis over (de architectuur van) de oudheid kon worden opgedaan.
- Rome was een stad van mecenasen / opdrachtgevers (adel en de Kerk) en dat was belangrijk voor het genereren van werk.
- In Rome konden architecten ook beroemde bouwwerken van middeleeuwse en renaissance-architecten bestuderen.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 3

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (drie van de volgende):

- Door zijn eigen ontwerpen te publiceren in combinatie met klassieke voorbeelden plaatst hij ze op één lijn / tilt hij zijn eigen ontwerpen op 'het hoogste niveau'.
- Dankzij de publicatie van zijn eigen ontwerpen / de uitgangspunten kon Palladio zijn ideeën overbrengen aan architecten na hem / invloed uitoefenen.
- Door het uiteenzetten van zijn architectuurtheorie laat Palladio zien dat hij behalve 'bouwer' ook een theoreticus is / toont hij zijn intellect (homo universalis).
- Door het tonen / verspreiden van voorbeelden van zijn ontwerpen kan hij nieuwe opdrachten genereren.

per juist antwoord

1

18 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (twee van de volgende):

- De entreepartij/de voorgevel is geïnspireerd op (verheven) klassieke (of renaissance) voorbeelden en is daarmee gericht op het imponeren van gasten en/of toont aan gasten de bijzondere status van het gebouw.
- De entree van Chiswick House wordt gevormd door een trap die vanuit twee zijden te betreden is. Dit past in de doelstelling van het ontvangen van gasten: het spel van zien en gezien worden.
- Het bordes kon de gasten uitzicht bieden op (een deel van) het landgoed.

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

19 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- wel geslaagd (een van de volgende): 1
 - Het is duidelijk dat Burlington geen slaafse navolging beoogde van een renaissancevoorbeeld (Villa Rotonda). Hij combineert immers verschillende inspiratiebronnen, waaronder een Romeins bouwwerk.
 - Burlington maakte een nieuw/oorspronkelijk ontwerp vanuit aan klassieke architectuur ontleende principes/wetmatigheden.
- niet geslaagd (een van de volgende): 1
 - Burlington maakte weliswaar geen exacte kopie van de Villa Rotonda, maar hij baseerde zijn ontwerp zeer sterk op dit voorbeeld, in die zin is er juist sprake van een renaissancepastiche.
 - Burlington kwam tot zijn ontwerp door het (vrijelijk) combineren van elementen uit de klassieke architectuur. Deze praktijk is een typische renaissancepraktijk en zodoende is zijn ontwerp een renaissancepastiche te noemen.
 - Burlingtons villa is niet terug te voeren op voorbeelden van Romeinse villa's / landhuizen / buitenhuizen, maar op andere voorbeelden, zoals een badhuis en/of een tempel (het Pantheon). In dit opzicht blijft Burlington ver van de oorspronkelijke Romeinse voorbeelden / dicht bij de renaissancepraktijk.

20 maximumscore 3

drie van de volgende:

- een tegenstelling tussen mal en afgietsel
- een tegenstelling (of omkering) in ruimtelijkheid: je ziet negatieve (invallende) en positieve (uitstekende) vormen
- een tegenstelling tussen binnen en buiten: we zien het exterieur ook als een 'interieur' gepresenteerd
- een tegenstelling tussen modern (gebruik materialen) en klassiek/traditioneel (stijl waarin het model (na)gemaakt is)
- Enerzijds lijkt het of de installatie af is zoals die nu is (wit/steriel, glad afgewerkt en mooi gepresenteerd) en anderzijds lijkt ze in opbouw te zijn of juist afgebroken te gaan worden.
- een tegenstelling tussen het gebouw dat opgeroepen wordt maar er eigenlijk niet is (het is een lege huls)
- een tegenstelling tussen delen van het gebouw die er fysiek zijn en de delen die er niet zijn maar die je er wel bij denkt

per juist antwoord 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- een van de volgende actuele discussies: 1
 - discussie 1: Het gaat om de vraag of architecten zich op zouden moeten stellen als (autonome) kunstenaars of dat een architect / architectuur vooral een dienende functie heeft.
 - discussie 2: Het gaat om de vraag over auteursrechten in de architectuur: in hoeverre mag een architect zich vondsten van anderen toe-eigenen?
- positie van Jacobs/FAT (een van de volgende): 1
 - discussie 1: Jacobs/FAT toont met deze installatie dat conceptueel / sculpturaal denken wat hem betreft van waarde is voor architecten. Daarmee lijkt de rol van architect als kunstenaar te worden benadrukt.
 - discussie 1: Jacobs/FAT toont met deze installatie dat het bestuderen van voorgangers waardevol kan zijn. Daarmee lijkt te worden benadrukt dat architecten niet hoeven te streven naar originaliteit / een geheel nieuwe of eigen vorm ('sterarchitectuur'), maar dat ze juist gebruik zouden moeten maken van beproefde ideeën.
 - discussie 2: Jacobs/FAT wijst met deze installatie op de waarde van het bestuderen van voorbeelden en/of het gebruikmaken van vondsten van anderen. Hij lijkt het toe-eigenen van vondsten van anderen in nieuwe gebouwen geen probleem te vinden (eerder juist waardevol).
 - discussie 2: Jacobs/FAT wijst met deze installatie op de waarde van het bestuderen van voorbeelden en/of het gebruikmaken van vondsten van anderen. Hij vindt dat je daarbij je bron recht moet doen en moet noemen.

Typische tafels

22 maximumscore 3

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (drie van de volgende):

- functioneel/buikbaar (de tafel is om aan te zitten, eten, werken): De verschillende tafelbladen kruisen/overlappen elkaar. / Er is nauwelijks beenruimte onder de tafel en daardoor is de tafel niet functioneel.
- vorm volgt functie (de tafel in heldere vorm, als blad met vier poten): Door de complexe vorm (alsof het drie tafels in één zijn) en/of de combinatie van materialen is de tafel meer een object om naar te kijken dan om aan te zitten en/of hier volgt de vorm (deels) uit de wens om verschillende stijlen te citeren.
- geen (toegevoegde) decoratie (streven naar eerlijke/inzichtelijke materiaalbehandeling): Het nabootsen van houtnerf in laminaat is nep / namaak / spel met illusie en dat gaat in tegen het idee dat het materiaal vooral onbehandeld moet zijn / het eigen karakter toont.
- openheid / helderheid (licht, lucht) in de vormgeving: De tafel is zwaar / massief en dat gaat in tegen de openheid / helderheid van modernistisch ontwerp.
- eenheid van stijl: De tafel combineert (of citeert) verschillende stijlen/motieven uit de kunstgeschiedenis (kolompoten, klassieke zuilen, popart) en dat gaat in tegen eenheid van stijl.
- scheiding van functies: De tafel is een kunstwerk, designobject en tafel tegelijkertijd en dat gaat in tegen het modernistische scheiden van functies.

per juist antwoord

1

23 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- citaat (een van de volgende):
 - *The New International Style* is een knipoog/verwijzing naar het begrip 'Internationale Stijl', een benaming voor modernistische architectuur die stond voor een functionele / zakelijke / universeel toepasbare architectuur, terwijl Sottsass juist spreekt over een niet-buikbare / sensuele / alternatieve cultuur.
 - Het idee van één nieuwe internationale stijl lijkt niet in overeenstemming met het idee om juist een 'niet-cultuur' (stijlloosheid) te willen scheppen, of vanuit een 'niet-cultuur' te willen ontwerpen.
- het werk *Tartar*: Het idee van één nieuwe internationale stijl lijkt niet in overeenstemming met de stijlloosheid / meervoudige vorm / complexe, meerduidige betekenis van *Tartar*

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

24 maximumscore 3

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (drie van de volgende):

- *Bedroom Ensemble* weerspiegelt een Amerikaans tijdsbeeld / de consumptiemaatschappij (televisie / Hollywood / kunststof) en is daarmee een commentaar op de verheven / diepgravende onderwerpskeuze van de abstract expressionisten.
- *Bedroom Ensemble* bestaat uit allerlei nep-materialen/kunststoffen die echte/natuurlijke materialen zoals bont en leer en/of echte kunstwerken (zoals van Jackson Pollock/de abstract expressionisten) imiteren. Daarmee is het een commentaar op de waarde van echte/authentieke kunstobjecten (van verf op doek).
- *Bedroom Ensemble* ridiculiseert de verhevenheid van het abstract expressionisme of het idee van het unieke persoonlijke kunstwerk door vier reproducties van een schilderij Pollock als decoratie/vulling aan de wand te hangen.
- *Bedroom Ensemble* is een interieurontwerp, dus toegepaste kunst en in die zin een commentaar op de autonome schilderkunst van Jackson Pollock/de abstract expressionisten.
- *Bedroom Ensemble* met de verschillende nepdierenhuiden / dierenprints is een commentaar op Pollocks uitspraak: "I am Nature."
- *Bedroom Ensemble* imiteert een situatie/onderwerp uit het alledaagse (Amerikaanse) leven/een slaapkamer / consumptiemaatschappij (low art) en is daarmee een commentaar op de status van het (unieke en persoonlijke) abstract expressionistische schilderij (high art).

per juist antwoord

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (twee van de volgende):

- *Bedroom Ensemble* is een kunstwerk / installatie, een autonoom object/object van verbeelding (dat niet praktisch bruikbaar is) en het streven naar verbeelding in ontwerpen is ook een doel van Sottsass.
- *Bedroom Ensemble* speelt een spel met illusies (is het nep of is het echt?) en ook Sottsass speelt met illusies/namaak door met kunststoffen/decoratieve motieven op laminaat de suggestie van echte materialen (marmer, hout) te wekken.
- *Bedroom Ensemble* is een (humorvol) commentaar op het traditionele kunstwerk (uniek object met inhoud en status), net zoals *Tartar* een (humorvol) commentaar is op traditionele / modernistische vormgeving.
- *Bedroom Ensemble* is kitscherig (staat voor een smaakopvatting) en dat sluit aan bij de afwijking (van het modernisme) van goede smaak/esthetiek die Sottsass beoogt.

per juist antwoord

1

Opmerking

Per antwoord alleen een scorepunt toekennen als het kenmerk wordt genoemd én als aangegeven is waarom het voor Sottsass interessant was.

26 maximumscore 2

Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:

- modern: functionaliteit 1
 Er is sprake van 'vorm volgt functie': de tafel heeft een functioneel / ruim en vlak (werk)blad en een goede hoogte om aan te zitten (ergonomie).
 of
 modern: helderheid van (de hoofd)vorm
 Van de verschillende onderdelen van de tafel is duidelijk welke functie ze hebben (bijvoorbeeld: dragen, verbinden etc.)
- postmodern: verhalend 1
 Het materiaal vertelt dankzij zijn historie een verhaal / verschillende verhalen.
 of
 postmodern: eclecticisme / stijlcitaten
 De tafel is opgebouwd uit een (eclectische) combinatie van diverse houten delen / uit een mozaïek van kleuren (bonte kleurpatronen) en/of het tafelblad is te beschouwen als een verwijzing naar de vormgeving van De Stijl.

Vraag	Antwoord	Scores
27	<p>maximumscore 2</p> <p>Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • afbeelding 18: Theoretici in de zeventiende eeuw zouden grote waardering hebben voor de tafel op afbeelding 18, omdat het maken van een kopie die niet te onderscheiden is van het stuk van de meester bewijst dat de kopiist een groot talent heeft / zeer kundig is • afbeelding 19: Theoretici in de zeventiende eeuw zouden zeer grote waardering hebben voor de tafel op afbeelding 19 (meer nog dan voor de tafel op afbeelding 18), omdat het maken van een werk waarbij de stijl van de meester wordt nagebootst, maar ook eigen inventies worden ingebracht, betekent dat er sprake is van het overtreffen van de meester 	<p>1</p> <p>1</p>
28	<p>maximumscore 2</p> <p>Antwoorden moeten de volgende strekking hebben (twee van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none"> – De drakenbloedboom heeft een vrij platte horizontale kruin (die rust 'op pootjes') en lijkt op de vorm van een tafel. – De structuur van de drakenbloedboom, met de elkaar opvolgende vertakkingen, past bij het uitgangspunt, de fractale structuur, waarin deze ontwerpers denken / werken. – De sterk vertakte, in elkaar grijpende structuur van de kruin (met kruisingen) geeft een stevige/fijnmazige structuur die nodig is voor (de verdichting van) het tafelblad. 	
	per juist antwoord	1
29	<p>maximumscore 2</p> <p>Antwoorden moeten de volgende strekking hebben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niet geslaagd, want (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – 'natura naturata' vormt (te veel) het uitgangspunt: de tafel is vrij direct afgeleid van het uiterlijk van de drakenbloedboom / de tafel imiteert de natuur in (uiterlijke) vorm. – Bij de tafel wordt te veel uitgegaan van één voorbeeld: het verdient volgens Vasari / Da Vinci de voorkeur veel verschillende varianten te bestuderen, om zo de algemene wetten te destilleren. • Wel geslaagd, want (een van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> – 'natura naturans' vormt de leidraad: de tafel is gecreëerd volgens wetmatige/wiskundige principes die schuilgaan achter de vormen uit de natuur, in dit geval de structuur van vertakkingen/de fractale structuur. – door de verhoudingen en structuur van de natuur te bestuderen (in dit geval de drakenbloedboom) kwamen deze ontwerpers tot hun eigen creatie. 	<p>1</p> <p>1</p>

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 23 mei.

Ook na 23 mei kunt u nog tot 14 juni gegevens voor Cito accorderen. Alle gegevens die vóór 14 juni zijn geaccordeerd, worden meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in de webbased versie van Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

- afbeelding 1 daguerreotype, <https://valentynedreams.files.wordpress.com/2015/05/john-ruskin-photographer12.jpg>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 2 daguerreotype, <http://www.lancaster.ac.uk/users/ruskinlib/Pages/valuable.html>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 3 Claude Monet, kathedraal van Rouen (temps gris), 1892, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Claude_Monet_-_The_Cathedral_in_Rouen._The_portal,_Grey_Weather_-_Google_Art_Project.jpg, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 4 Claude Monet, kathedraal van Rouen (soleil Matinal), 1893, [https://simple.wikipedia.org/wiki/Rouen_Cathedral_\(Monet\)](https://simple.wikipedia.org/wiki/Rouen_Cathedral_(Monet)), laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 5 Claude Monet, kathedraal van Rouen (effet du matin), 1894, <http://www.fondationbeyeler.ch/en/collection/claude-monet>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 6 Roy Lichtenstein, *Rouen Cathedral, seen at three different times of the day, Set V.*, 1969, <https://www.nationalgalleries.org/research/online-publications/processed>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 7 Andy Warhol, *32 Campbell's Soup Cans*, 1962, https://www.moma.org/learn/moma_learning/andy-warhol-campbells-soup-cans-1962, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 8 Damien Hirst, *Spot Paintings* tentoongesteld bij Gagosian, 2012, <https://trufflehunting.wordpress.com/2012/02/06/hirst-a-palooza/>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 9 Andrea Palladio, Villa Rotonda, <http://www.teggelaar.com/vicenza-vervolg-2/>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016

- afbeelding 10 Andrea Palladio, Villa Rotonda, <https://nl.pinterest.com/Papageno13/villa-rotonda/>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 11 Lord Richard Boyle Burlington, Chiswick House, 1729, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Chiswick_House,_London.jpg, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 12 FAT, Villa Rotonda Redux ontwerp, 2012, <http://www.strangeharvest.com/VillaRotondaRedux.pdf>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 13 FAT, *Villa Rotonda Redux*, 2012, <http://www.detail.de/artikel/gemeinsame-ideen-common-ideas-10271/>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 14 FAT, *Villa Rotonda Redux*, 2012, https://www.google.nl/search?q=fat+villa+rotonda+redux&safe=active&biw=1366&bih=674&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjmxOjGt-vPAhWICsAKHbu_AAYQsAQIlg#q=fat+villa+rotonda+redux&safe=active&tbm=isch&tbas=0&imgrc=vuXfR5iWDiv2HM%3A, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 15 Ettore Sottsass, *Tartar*, 1985, https://www.1stdibs.com/furniture/tables/console-tables/ettore-sottsass-memphis-tartar-console-table/id-f_2525472/, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 16 Claes Oldenburg, *Bedroom Ensemble*, 1963, <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/91/9c/a9/919ca96765c81d809678032e325c2ed7.jpg>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 17 Piet Hein Eek, afvaltafel in sloophout, 2001, <http://www.pietheineek.nl/nl/collectie/tafels/afvaltafel-in-sloophout/afvaltafelkleur>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 18 Dusign, tafel sloophout, <http://www.dusign.nl/nl/objecten.php>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 19 Dusign, tafel sloophout (idee van klant), <http://www.dusign.nl/nl/objecten.php>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 20 Werteloberfell, *Fractal Table*, 2011, <http://www.werteloberfell.com/>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- afbeelding 21 Werteloberfell, *Fractal Table*, 2011, <http://www.werteloberfell.com/>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016

- figuur 1 persbericht van de Gagosian Gallery *The Complete Spotpaintings, 1986-2011*, <https://www.gagosian.com/exhibitions/damien-hirst--january-12-2012-7>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- figuur 2 Tempio di Portuno, https://it.wikipedia.org/wiki/Tempio_di_Portuno, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- figuur 3 Villa Rotonda plattegrond, http://www.wikiwand.com/fr/Villa_Rotonda, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- figuur 4 Villa Rotonda, <https://www.studyblue.com/notes/note/n/lecture-15/deck/5958854>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- figuur 5 Chiswick House, <http://solarhousehistory.com/blog/2013/7/5/solar-orientation-and-historic-buildings>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- figuur 6 FAT, *Villa Rotonda Redux*, 2012, http://www.fashionarchitecturetaste.com/2012/08/villa_rotunda_redux.html, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- figuur 7 Gispen, vergadertafel, 1949, <http://www.stichtinggispencollectie.nl/collectie/producten/gispen-7207-7208-7209>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- figuur 8 Drakenbloedboom, <http://www.froot.nl/posttype/froot/deze-plantjes-kun-je-maar-beter-niet-plukken/>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016
- figuur 9 Werteloberfell, *Fractal Table*, 2011, <http://www.werteloberfell.com/>, laatst geraadpleegd op 20-10-2016

Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling heeft ernaar gestreefd de auteursrechten op hier gebruikt materiaal te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Wie desondanks meent zekere rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht contact op te nemen met Cito.